

DOROŠŤÁK speciál

Speciál č.3
Duben 2006

Pár slov o stezce

I letos pořádáme Biblickou stezku. Aby jste se na ni mohli připravit je tu pro vás další číslo Dorošťáka. Najdete v něm přehled možných okruhů stanovišť a otázek pro vaši přípravu. Také zde otiskujeme pravidla pro závod a rostliny a zvířete, která mohou být v poznávačce. Co tam nakonec bude, nikdo neví. Poslední část jsou církevní dějiny.

Doufám, že i letos udivíte své vedoucí znalostmi a schopnostmi. Přeji vám hodně úspěchů při závodu, co nejlepší umístění a s některými z vás nashledanou ve finále, které bude 2.-4.6.2006 v Bělči.

Co nejlepší výsledek přeje HoHo

Přehled znalostí pro Biblickou stezku

Biblické (podle ekumenického překladu)

Hledání v Bibli na čas
Žalmy 1.23. 117.
Vyznání víry
Modlitba páně
Desatero
Knihy Bible

Tábornické

Uzle
První pomoc
Zatloukání hřebíků
Hod na cíl
Příroda
Odhady

Všeobecné

Historie
Topografie
Kimovka

Fyzické

Šplh
Ručkování
Klíky
Dřepy
Střelba

Církevní dějiny

trochu o reformaci

Reformační doba přinesla křesťanům staré biblické pravdy, které byly ukryty pod stále vzrůstající vrstvou tradice církve a pověřivých návyků (odpustky, víra v moc ostatků svatých a svatých předmětů, víra v Bohem propůjčenou moc církve spasit lidi). Důrazy reformační byly především: Písmo je jediné pravidlo života (**sola scriptura - pouze Písmo**); pouhou vírou v dílo spasení Pána Ježíše Krista má člověk přístup ke vztahu s Bohem (**sola fide - pouze vírou**); jen Boží milostí jsme zachráněni od Božího hněvu, nikoliv osobními zásluhami (**sola gratia - pouze milost**).

Reformace se šířila z Německa, pod vlivem milostí Boží nadšené osobnosti **Martina Luthera** (1483-1546), a ze Švýcarska, kde byl vůdčí postavou přísný teolog **Jan Kalvín** (1509-1564). Jen do určité míry se zreformovala i církev katolická v Anglii, která byla proměněna na anglikánskou církev. V Čechách proběhl reformační zápas o sto let dříve.

Reformace však nevznikla jen v Německu a Švýcarsku, v hlavách dvou pomazaných. Vše začalo mnohem dřív. Duchovní probuzení v církvi nastalo už od 11. století. Mezi prostými lidmi vzrůstala touha po Božím slově a po duchovním životě.

Evropou putovali potulní kazatelé (např. **sv. František z Assisi** 1182-1226 - prostáček Páně); vznikaly řády usilující o obnovu duchovního života (třeba klášter ve Cluny); rodily se osobnosti toužící po prožívání lásky k Bohu - **Bernard z Clairvaux** (Hus mu říkal „rozmilý Bernásek“, napsal píseň v KK 111). Zárodky reformačních myšlenek se ukázaly ve Francii v hnutí Valdenských. Představitelem byl kupec **Petr Valdés** (žil kolem roku 1200) vydal svůj majetek na přeložení Bible. Lidé kolem něj se snažili podle Písma prostě žít (říkalo se jim „lyonští chudí“). Nakonec bylo toto hnutí tehdejší církví pronásledováno. I v Čechách vzniklo hnutí obnovitelů a kazatelů, (mistr Jan Hus, skvělý kazatel a milovník Písma Matěj z Janova, kazatel a zakladatel domu pro „padlé dívky“ Jan Milíč z Kroměříže). V Evropě byly známy spisy anglického teologa **Jana Viclefa** (zemřel 1384), který ukazoval na nešvary v tehdejší církvi. Vyvrcholením českého zápasu o obnovu církve bylo **založení Jednoty Bratrské** (1467 v Kunvaldě). Tím předběhla se reformace o celých sto let. Jednota bratrská byli probuzeneční křesťané své doby.

V zemích, kde byla reformace spíše přikázána (Německo, Švýcarsko), to s horlivostí vůči Bohu nebylo vždy tak horké. Vedení církví spíše zpřesňovalo a „pilovalo“ to čemu věří (věrouku). Ke členství v církvi stačil souhlas s vyznání. Proto nastaly i na protestantské straně snahy o obnovu.

dotahování reformace

Právě v těchto církvích se začali tvořit hloučky nadšenců pro Krista. V Německu to byli především **pietiste** (zbožní). Za jejich vrchol jsou považována léta 1675-1760, jednou z důležitých postav byl **Sperner** (1635-1705). Ti volali po osobním vztahu s Bohem, po poslušnosti Boha, po oddané službě bližnímu (školy, sociální ústavy...). Do řad tehdejší církve přinesli vzácné oživení, ale někdy až příliš citu (zjemňovali i zbožná slova - křížeček, kvička, bratříček, sestříčka...). Jedním z pietistů byl i **Zincendorf** (1700-1760), který ochotně a obětavě přijal na své panství vyhnance z Čech po pobělohorské protireformaci. Zde na panství Zimcendorfa vzniklo to, co můžeme směle nazvat probuzením z Ducha svatého. Po několika letech rozhádaného života českých bratří vzniklo přes noc (1727) misijní hnutí, které rozšířilo evangelium po celém světě. Právě od pietistů z Německa se šířila duchovní literatura do Čech.

V Anglii v anglikánské církvi se objevili **puritáni** („očisťovači“ - od roku 1550), kteří se nespokojili s povrchní přeměnou církve a chtěli církev proměnit více do podoby svých představ o správné Boží církvi. (Již před nimi však mnoho vzácných postav bojovalo za proměnu církve například již zmiňovaní Viclef). Důležitou postavou byl pro Boha hořící **John Knox**, který usiloval o obnovu církve ve Skotsku ve podle vzoru kalvínské reformace. Založil nakonec **skotskou presbyterní církev** (1560). Později puritáni i presbyterní a jiné skupiny nenačázeli v rodné Anglii domov, naráželi na mnohá nepochopení. Proto se stěhovali za atlantický oceán do Ameriky, kde dál žili v komunitách.

další vlny oživení

Další vlnou oživení církve bylo v Anglii hnutí kolem evangelisty **Johna Wesleye** (1703-1791), které se rozšířilo především mezi nejhudšími vrstvami obyvatelstva. Z tohoto hnutí vznikla dnešní církev - **metodisté**. Na Wesleyovo hnutí navázali i další skupiny křesťanů toužící po svatém životě. Jmenuji například **Armádu spásy (1865)**.

Z prostředí pietistů i presbyterních, metodistů vzešlo mnoho skvělých misijních akcí. Jednou z největších misijnářských byl **Hudson Taylor** (1832-12905), misionář Číny, který svůj život zasvětil šíření evangelia.

Hnutí nadšenců pro Krista se rozšířilo i do Ameriky. Amerika se stala pro přistěhovalce „novým domovem“, proto ji nazývali „Nová Anglie“. I zde přišly nové vlny šíření evangelia. Jednou z důležitých postav by **Jonatan Edwards** (1703-1758), který je nazýván učitelem („filosofem“) probuzení. Na něj později navázal **Charles Finney** (1792-1875) svými knihami o probuzení z Ducha svatého a o osobním životě s Kristem.

co se dělo v Čechách

Ani české země nezůstaly nedotčeny vlnami probuzení. Po vydání **tolerančního patentu** (1781) v Čechách vzniklo mnoho evangelických sborů. Některé byly blízké zbožnosti Martina Luthera (luterská církev) jiné Jana Kalvína (reformovaní). Všechny byly velmi chudé a byli pouze tolerováni, zrovnoprávněny. Mimo to vznikalo uvnitř církví i mimo ni mnoho probuzeneckých kroužků, právě pod vlivem literatury dovážené do Čech ze zahraničí, nejvíce z Německa. Do Čech později přijížděli misionáři z Jednoty bratrské, z metodistické církve a z jiných církví. Z jejich působení vznikly dnešní malé církve - Jednota bratrská, Bratrská jednota baptistů, Evangelická církev metodistická, Křesťanské sbory.

Mezi jinými misionáři z Ameriky přijela i skupina z **American Boardu**. Kolem jejich práce v Praze vznikl kroužek nadšených křesťanů, který nenašel pochopení v tehdejších dvou evangelických církvích. Proto se odvážili založit novou církev - **Svobodnou reformovanou církev** (1880). K této církvi se o deset let připojily probuzenecké kroužky z východních Čech, vzniklé (1870) kolem rázovité, zákonické, pro Krista hořící, postavy kazatele **Jana Balcara** (1832-1888). Svobodná reformovaná církev později změnila jméno na Jednotu českobratrskou (1919) a ještě později na **Církev bratrskou** (1967).

co se dělo v římskokatolické církvi

Katolická církev se pokusila na **tridentském koncilu** (1545-1563) sama sebe reformovat, ale spíše se jí podařil opak. Skutečná obnova se téměř zázračně uskutečnila až nedávno v **druhém vatikánském koncilu** (1962-1965). Při bohoslužbách se místo latiny začal používat mateřský jazyk, byl nově položen důraz na Písmo svaté, evangelíci začaly být nazýváni odloučenými bratry a nikoliv kacíři. Hostem koncilu byl i vynikající evangelický teolog **Karel Barth** (1886-1968), který znovu vedl evangelickou církev k pravdě Písma (po kolikáté už?). Probuzení tam se lidí vrací k lásce k Písmu.

Zvířata pro Biblickou stezku

Regiony

Savci:

jelen
jezevec
ježek
krtek
kuna
lasice
liška
prase
rejsek
srnec
veverka
zajíc

Ptáci:

čáp
datel
hýl
jestřáb
káně
krkavec
poštolka
rehek
sojka
sokol
sova
straka
strakapoud
sýkora
vrabec
vrána
zvonek

Finále

Savci:

daněk skvrnitý
jelen evropský
jezevec lesní
ježek západní
krtek obecný
kuna skalní
lasice kolčava
liška obecná
prase divoké
rejsek obecný
srnec obecný
veverka obecná
zajíc polní

Ptáci:

bažant obecný
čáp bílý
datel černý
hýl obecný
jestřáb lesní
jiřička obecná
káně lesní
konipas bílý
koroptev polní
kos černý
krkavec velký
poštolka obecná
rehek zahradní
sojka obecná
sokol stěhovavý
sova pálená
straka obecná
strakapoud
sýkora babka
sýkora koňadra
sýkora modřinka
vlaštovka obecná
vrabec polní
vrána černá
výr velký
zvonek zelený

Stromy pro Biblickou stezku

Regiony

Jehličnaté stromy:

borovice
jedle
modřín
smrk

Listnaté stromy:

akát
bříza
buk
dub
habr
jasan
javor
jeřáb
kaštan(jírovec)
lípa
olše
ořešák
osika
topol
vrba

Listnaté keře:

bez
hloh
líška
pámelník

Finále

Jehličnaté stromy:

borovice horská (kleč)
borovice lesní (sosna)
douglaska tisolistá
jalovec obecný
jedle bělokorá
jedle obrovská
jinan dvoulaločný (gingo)
modřín opadavý
smrk ztepilý
tis červený

Listnaté stromy:

bříza bílá (bělokorá)
buk lesní
dub červený
dub letní
dub zimní
habr obecný
jasan ztepilý
javor horský (klen)
javor mléčný (mléč)
javor polní (babyka)
jeřáb ptačí
jilm (*obecně*)
jírovec maďal
lípa srdčitá
lípa velkolistá
olše lepkavá
olše šedá
ořešák královský
topol bílý
topol černý
topol osika
trnovník akát
vrba bílá
vrba jíva
Listnaté keře:
bez černý
bez hroznatý
hloh (jednosemenný)
hloh obecný
líška
pámelník bílý

Pravidla Biblické Stezky

KATEGORIE STEZKA I PĚŠINKA

(poslední úprava 17.11.2005)

Co je Biblická stezka

A. Orientační závod tříčlenných hlídek složených z dorostenců, dětí besídek, klubů apod., kde mají prokázat především své biblické znalosti. Na jednotlivých stanovištích v lese, která podle mapy musí nejprve nalézt, odpovídají na otázky nebo plní určité úkoly. Úkoly na stanovištích jsou vybírány ze čtyř základních okruhů:

biblické znalosti (zahrnují 50% všech stanovišť)

tábornické znalosti a dovednosti (25%)

obecné znalosti (15%)

fyzická zdatnost (10%)

Soutěží se v nepříliš náročném terénu o velikosti zhruba 2 - 3 km². Vítězem se stává hlídka s nejvyšším počtem dosažených bodů. Za rychlost je možno dosáhnout stejný počet bodů, jako na jakémkoli jiném stanovišti. Na závod je časový limit (běžně 3 hodiny), jehož nesplnění je penalizováno.

B. Závod ve dvou věkových kategoriích – pěšinka a stezka. Pro obě kategorie se využívá společný terén, stejná stanoviště a obě kategorie běží společně. Jediný rozdíl je v úrovni otázek přizpůsobených věku. Kategorie **pěšinka** je shora omezena věkem 12 let a určena k probuzení zájmu mladších dětí o Biblickou stezku, nebo dětí s menšími znalostmi, které by jinak neměly odvahu se Biblické stezky zúčastnit. Kategorie **stezka** má navíc celostátní finále, kam ze všech regionů podle přesných pravidel postupují ti nejlepší.

C. Víkendové (nebo jen sobotní) setkání dětí z celého regionu, kde je možnost navazovat nová přátelství, navzájem se sdílet a inspirovat. Součástí víkendu je biblická zvěst evangelia, hry, sport, dětská bohoslužba (v neděli).

Cíle Biblické stezky

Motivovat děti k soutěži a povzbudit je tím ke studiu Bible, k získávání jiných znalostí a dovedností (schopný vedoucí toho umí využít).

Umožnit prostřednictvím zajímavé víkendové akce vzájemný kontakt dětí z různých sborů v regionu (nemusí se zúčastnit jen startující hlídky, ale celé dorosty, besídky, kluby apod.).

Umožnit vedoucím:

ověření úrovně znalostí v porovnání s ostatními

rozpoznání "slabin" a naplánování jejich překonávání

zdravé vědomí příslušnosti k mateřskému sboru

Pro Dorostovou unii je to vhodná metoda sjednocování určitého rámce biblických znalostí dorostů.

Pravidla pro složení hlídek

A. kategorie STEZKA:

- hlídka musí mít **3 členy**
- součet** jejich věku nesmí přesáhnout **42 let**
- maximální věk** účastníka hlídky je **16 let**
- minimální věk** není stanoven
- pro stanovení věku za účelem součtu věku hlídky rozhoduje pouze rok narození (např. v roce 2000 byl celý ročník 1984 považován za šestnáctileté)
- za jeden místní sbor mohou startovat max. 3 hlídky (stanice se počítají jako sbor), nehledě na počet dorostových skupin ve sboru.
- pokud chce dorost postavit více hlídek v kategorii stezka, může je přihlásit do jiného regionu, po dohodě s ředitelem regionu, kam se hlásí.

B. kategorie PĚŠINKA:

- hlídka musí mít **3 členy**
- maximální věk** účastníka hlídky je **12 let**
- minimální věk** není stanoven
- pro stanovení věku rozhoduje pouze rok narození (např. v roce 2000 byl celý ročník 1988 považován za dvanáctileté)
- za jeden místní sbor mohou startovat max. 3 hlídky (stanice se počítají jako sbor), nehledě na počet dorostových skupin ve sboru.

Pravidla závodu

Odst. 1) Regionální kola i finále:

Registrace hlídky. Hlídka se před začátkem závodu zaregistruje (jméno, datum narození, mateřský sbor a denominace) a složení hlídky již pak nelze měnit.

Mapy a startovní průkaz. Hlídka obdrží startovní průkaz a kopii mapy. Stanoviště mohou být v mapě buď zakreslena, nebo si je hlídka do mapy zakreslí sama podle originálu, který může být vyvěšen už v předvečer závodu. Stanoviště jsou

Pozn.: pro některé terény existují mapy orientačních běžců. Ty je možno využít. Obecně je však mapa minimálně v měřítku 1:10 000 nebo podrobnějším. Hlídky může použít vlastní buzolu.

Herní území tvoří lesní terén nebo smíšený terén s loukami o ploše 2 - 3 km².

Start. Hlídky jsou shromážděny na startu a společně najednou odstartovány. Pokud je stanoviště startu zároveň i jedním z otázkových stanovišť, musí být otázky pro každou hlídku k dispozici v písemné podobě, aby měly všechny hlídky při startu stejné podmínky. Časový odstup zapříčiněný nestejnou rychlostí plnění otázek je už podmíněn znalostmi, příj. taktikou hlídky.

Pořadí vyhledávání stanovišť hlídkou je libovolné a dává prostor pro taktiku.

Typ stanoviště. Pokud je stanoviště obsluhované rozhodčím, plní hlídka úkoly podle jeho pokynů. Pokud je na stanovišti pouze „mrtvá schránka“, řídí se hlídka písemnými pokyny na stanovišti. Odpovědi s jednoznačnou identifikací hlídky se vkládají do schránky, která musí zaručovat stejné spravedlivé podmínky pro všechny (zejména znemožňovat náhodné ovlivňování odpověďmi jiné hlídky).

Čas plnění úkolů na některém stanovišti může být podle pokynů ředitele závodu omezen (zejména kvůli případné kumulaci hlídek). Hlídkou nezaviněný ztrátový čas na stanovišti musí být rozhodčím minimalizován.

Pohyb hlídky. Hlídka se během závodu pohybuje terénem za všech okolností společně. Pokud přibíhají na stanoviště dvě hlídky současně, dostane otázky ta hlídka, která je u rozhodčího první jako celek.

Pořadí odpovědí. Pokud stanoviště umožňuje přidělit otázky více hlídkám současně (např. v písemné podobě nebo při více rozhodčích), začíná odpovídat ta hlídka, která je na odpovědi nejdříve připravena.

Platnost odpovědí. Úkoly plní hlídka dvěma způsoby podle typu stanoviště:

- a) radí se společně, ale závazná a platná je pouze odpověď kapitána
- b) každý člen hlídky plní svůj úkol samostatně bez jakékoliv nápovědy ostatních z hlídky

Bodování. Bodují se odpovědi na stanovištích a celkový čas závodu. Na každém stanovišti může hlídka získat průměrně 10 bodů. Za celkový čas může hlídka získat také až 10 bodů (viz body za čas dále).

Vítězství v dané kategorii patří hlídce s největším součtem dosažených bodů.

Časový limit závodu je 2,5 - 3 hodiny. Vyhlašuje jej ředitel závodu.

Překročení časového limitu závodu je penalizováno trestnými body. Za každou celou dokončenou minutu nad časový limit se hlídce strhává 1 bod z celkového počtu získaných bodů.

Otázkové listy. Žádná hlídka nesmí znát obsah otázkových listů před startem závodu (zodpovídá ředitel závodu). Rovněž po vypršení časového limitu závodu už rozhodčí nesmí hlídce otázkový list předat. Pokud byl hlídce otázkový list předán ještě před

vypršením časového limitu, může hlídka podle svého uvážení stanoviště dokončit nebo pokračovat k cíli.

Diskvalifikace. Hlídky si po dobu závodu neradí, ani se vzájemně neinformují o stanovištích apod. V opačném případě jsou diskvalifikovány.

Protesty. Případné protesty ohledně průběhu závodu je nutno předat písemně řediteli závodu do 1 hodiny po ukončení závodu. Protest musí být vyřízen týmem rozhodčích nejpozději do vyhlášení výsledků. Případné reklamace vyhlášených výsledků je nutno předat řediteli závodu nejpozději do 1 hodiny po oficiálním vyhlášení. Na pozdější protesty a reklamace nelze brát zřetel.

Odst. 2) Finále Biblické stezky

Pravidla. Pro finálový závod platí stejná pravidla jako v regionu (odst. 1).

Postup do finále. Do finále postupují pouze hlídky z kategorie **stezka**. Hlídky kategorie **pěšinka** soutěží **pouze v regionálních kolech**.

Počet hlídek. Nejlepší hlídky z regionálních kol postupují do celostátního finále podle klíče 1 z 5, tj. jedna finálová hlídka na každou započatou pěticí startujících hlídek v regionálním závodě v kategorii stezka.

Doplnění počtu finálových hlídek Pokud je malý počet postupujících finálových hlídek, může ředitel finálového závodu nominovat další hlídky. Kritériem je počet dosažených bodů.

Změna složení hlídky. Složení hlídky, která postupuje do finále nelze měnit. Výjimkou je nemoc nebo jiná závažná situace. Ve finále je však možno nahradit pouze **jednoho člena hlídky**. Tato náhrada nesmí vést k porušení pravidel o složení hlídky (max. věk a součet věku). Oprávněnost náhrady posuzuje ředitel finále. Nemůže-li hlídka tyto podmínky splnit, je z účasti ve finále vyřazena.

Zastoupení regionu. Postupuje-li do finále pouze **jedna hlídka z regionu** a nemůže se finále zúčastnit, smí daný region zastoupit hlídka, která se v regionálním kole umístila v pořadí jako druhá. Původní finálová hlídka oznámí svoji neúčast s dostatečným předstihem řediteli finále, aby bylo možno zajistit reprezentaci regionu.

